

Sygn. akt IV KK 275/18

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Andrzej Stępka

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Małgorzata Gierczak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Zbigniewa Siejbika,

w sprawie **S. B.**

skazanego z art. 209 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 6 grudnia 2018 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego

na niekorzyść oskarżonego

od postanowienia Sądu Rejonowego w G.

z dnia 12 czerwca 2017 r., sygn. akt XIII Ko [...] o umorzeniu postępowania

wykonawczego

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

S. B. wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w G. z dnia 15 lutego 2010 r., sygn. akt IX K [...], został skazany za czyn z art. 209 § 1 k.k., na karę roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby 5 lat. Zobowiązano oskarżonego do wykonywania ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego poprzez łożenie alimentów na rzecz X. B. i W. B.. Wyrok ten uprawomocnił się 12 marca 2010 r. bez postępowania odwoławczego.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w G. z dnia 6 lipca 2011 r., sygn. akt XIII Ko [...] /11, na podstawie art. 75 § 2 k.k., zarządzono wobec S. B. wykonanie kary roku pozbawienia wolności. Orzeczenie to uprawomocniło się 14 września 2011 r.

Wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w G. z dnia 7 września 2012 r., sygn. akt III K 860/12, połączono skazanemu zarządzoną karę pozbawienia wolności z karą pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w G. w sprawie o sygn. III K 878/09 i wymierzono mu karę łączną 2 lat pozbawienia wolności.

Pismem z dnia 2 czerwca 2017 r., skierowanym w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2017 r., poz.952), Zakład Karny w K. poinformował Sąd Rejonowy w G. o tym, iż w wymienionej jednostce penitencjarnej S. B. odbywa karę pozbawienia wolności, orzeczoną na mocy wyroku łącznego o sygn. akt III K 860/12. W piśmie wskazano, iż jest ono kierowane w celu dokonania ewentualnej weryfikacji pod kątem wchodzących w życie zmian ustawy i rozważenia, czy zachodzi podstawa do zwolnienia skazanego.

Postanowieniem z dnia 12 czerwca 2017 r., w sprawie o sygn. akt XIII Ko [...], Sąd Rejonowy w G., na podstawie art. 15 § 1 k.k.w. w zw. z art. 4 § 4 k.k. umorzył postępowanie wykonawcze wobec S. B. skazanego prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 15 lutego 2010 r., sygn. akt IX K [...]. Przedmiotowe postanowienie, wobec jego niezaskarżenia, uprawomocniło się w dniu 5 lipca 2017 r.

Prokurator Prokuratury Rejonowej w G. w dniu 29 sierpnia 2017 r., na podstawie art. 24 § 1 k.k.w., wniósł o uchylenie postanowienia o umorzeniu postępowania wykonawczego wobec skazanego. Sąd Rejonowy w G. postanowieniem z dnia 21 września 2017 r., sygn. akt XIII Ko [...] /17, nie uwzględnił wniosku prokuratora we wskazanym przedmiocie. Na to postanowienie zażalenie złożył prokurator. Sąd Okręgowy w G. postanowieniem z dnia 30 listopada 2017 r., sygn. akt VI Kzw [...] /17, utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

Kasację od prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w G. z dnia 12 czerwca 2017 r., sygn. akt XIII Ko [...], na niekorzyść S. B., wniósł Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny podnosząc zarzut „rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art.

209 § 1 i la k.k. (w brzmieniu obowiązującym od dnia 31 maja 2017 r.) oraz art. 4 § 4 k.k., polegającego na błędnym przyjęciu, że w wyniku nowelizacji art. 209 k.k. dokonanej na mocy art. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2017 r., poz. 952), czyn przypisany skazanemu na mocy prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w G. z dnia 15 lutego 2010 r. o sygn. akt IX K [...], w opisie którego uwzględniono zachowanie, polegające na uporczywym, skutkującym narażeniem na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, uchylaniu się od ciążącego na nim z mocy ustawy obowiązku alimentacyjnego, nie jest już zabroniony pod groźbą kary, co skutkowało niezasadnym umorzeniem, na podstawie art. 15 § 1 k.k.w., postępowania wykonawczego, prowadzonego w przedmiotowej sprawie wobec S. B.”.

Podnosząc ten zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja Ministra Sprawiedliwości-Prokuratora Generalnego jest zasadna.

Słusznie podnosi skarżący, że zaskarżone postanowienie zapadło z rażącym i mającym wpływ na jego treść naruszeniem prawa materialnego.

Istotnie, ustawą z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2017 r.. poz. 952), zmieniony został art. 209 k.k., regulujący odpowiedzialność karną za uchylanie się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego. Nowelizacja tego przepisu oczywiście wymaga rozważenia przez Sąd potrzeby zastosowania zasady *lex mitior* zgodnie z regułami określonymi w art. 4 k.k. Nie można jednak orzekać w tym przedmiocie jedynie w oparciu o sentencję wyroku, w którym opis czynu przypisanego sprawcy ogranicza się do stwierdzenia, że obowiązek alimentacyjny wynikał z ustawy. Wskazać należy, że ustawa stanowi jedno ze źródeł obowiązku alimentacyjnego, zarówno przed jak i po nowelizacji art. 209 § 1 k.k. Z uwagi jednak na to, że karalność przestępstwa z art. 209 § 1 k.k., zgodnie z obecnym stanem prawnym, zależy od istnienia orzeczenia, ugody lub innej umowy określających wysokość świadczenia alimentacyjnego, sąd zobowiązany jest badać na podstawie akt sprawy czy wysokość świadczeń alimentacyjnych została w nich

skonkretyzowana (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 10/17, OSNKW 2018, z. 3, poz. 24; z dnia 9 maja 2018 r., IV KK 79/18, LEX nr 2499811). Badając sprawę i dokonując oceny konieczności zastosowania art. 4 § 4 k.k. co do skazań za przestępstwo z art. 209 § 1 k.k. na podstawie poprzedniego stanu prawnego Sąd nie może więc ograniczać się do zbadania opisu czynu zawartego w sentencji wyroku, gdyż związany jest zarówno granicami przypisanego sprawcy w wyroku czynu jak i ustaleniami faktycznymi poczynionymi przez Sąd w postępowaniu rozpoznawczym.

Z załączonego do akt sprawy odpisu wyroku z dnia 7 lipca 2004 r. w sprawie Sądu Rejonowego w G. o sygn. V RC [...], jednoznacznie wynika, że w okresie popełnienia przypisanego skazanemu S. B. występku, obowiązujący go z mocy ustawy obowiązek alimentacyjny wobec syna X. B., skonkretyzowany został w tym wyroku, również co do wysokości. W takiej sytuacji nie może mieć znaczenia dla oceny zasadności zaskarżonego postanowienia fakt, że obowiązek alimentacyjny skazanego wobec córki W. B., na czas objęty zarzutem, nie był faktycznie określony żadnym z orzeczeń wymaganych przepisem art. 209 § 1 k.k. Wskazać należy, że nie płacenie alimentów na dwoje tych dzieci zostało uznane za jedno przestępstwo, obecnie niepodzielne. Okoliczność ta wskazuje, że doszło więc do niezasadnego umorzenia prowadzonego wobec skazanego postępowania wykonawczego. Z uwagi na to, że uchybienie to miało niewątpliwie istotny wpływ na treść orzeczenia, należało uchylić zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego w G. z dnia 12 czerwca 2017 r., sygn. akt XIII Ko [...]. Z uwagi na to, że Sąd Rejonowy podejmował czynności z urzędu w zakresie zastosowanie art. 4 § 4 k.k., brak jest podstaw, aby wydawać w sprawie orzeczenie następce. Treść rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego oznacza więc, że postępowanie wykonawcze prowadzone wobec S. B. winno być kontynuowane.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.